

4. Από την Θεωρία στην Πράξη: Η Διδασκαλία της Γλώσσας (ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2001)

4.1 Εισαγωγή

Η ανάπτυξη ενός Πιλοτικού Σχεδίου, για την υλοποίηση της ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μεταξύ δύο δημοτικών σχολείων στην Κύπρο, αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα μιας συλλογικής προσπάθειας, στην οποία συμμετέχουν το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, το Τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Κύπρου και η Τράπεζα Κύπρου.

Οι μαθητές και οι δάσκαλοι των δύο σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα αποτέλεσαν συστατικά στοιχεία ενός ανοικτού μαθησιακού περιβάλλοντος, στα πλαίσια του οποίου εφαρμόστηκαν, σε πραγματικές συνθήκες, έννοιες όπως η τηλεδιδασκαλία, η εικονική τάξη και η τηλεσυνεργασία.

Τα δημοτικά σχολεία τα οποία συμμετείχαν στο πιλοτικό πρόγραμμα (Ελένειο Δημοτικό Σχολείο Λευκωσίας και ΙΘ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού - Αγίας Φύλας) έχουν ήδη σημαντική εμπειρία στον τομέα της τηλεδιάσκεψης μέσω του προγράμματος «ΟΙΚΑΔΕ: Ηλεκτρονικά Ταξίδια στην Πατρίδα».

4.2 Εφαρμογή Μεθοδολογίας Υλοποίησης

4.2.1 Καθορισμός Στόχων

Ο βασικός στόχος της πιλοτικής αυτής προσπάθειας είναι οι μαθητές να εξοικειωθούν σταδιακά με ένα κλιμακούμενο υβριδικό μαθησιακό περιβάλλον στα πλαίσια του οποίου η εφαρμοζόμενη μεθοδολογία θα τους δώσει τη δυνατότητα να αποτελέσουν ενεργά του συστατικά στοιχεία, βρισκόμενα σε πλήρη αλληλεπίδραση τόσο μεταξύ τους όσο και με τους δασκάλους τους.

4.2.2 Καθορισμός Χρονοδιαγράμματος

Σε αυτό το στάδιο σχεδιάζονται οι δράσεις οι οποίες εντάσσονται στα πλαίσια ενός δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (Πίνακας 1).

Ενότητα δράσης*	2001											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A												
B												
Γ												
Δ												
E												

Πίνακας 4.1: Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

*Ενότητα Α: Προπαρασκευαστική περίοδος – Σχεδιασμός δράσεων. Ενότητα Β: Υλοποίηση Δράσεων. Ενότητα Γ: Επεξεργασία Δεδομένων Αξιολόγησης. Ενότητα Δ: Δημιουργία Οπτικοακουστικού υλικού-παρουσιάσεων κλπ. Ενότητα Ε: Ενέργειες Διάδοσης και Ευαισθητοποίησης

4.2.3 Μοντέλο Οργανωτικής, Διοικητικής και Τεχνικής Υποστήριξης

Με βάση την μεθοδολογία του ΟΔΥΣΣΕΑ και το μνημόνιο συνεργασίας συγκροτούνται τέσσερις ομάδες:

-Ομάδα Σχεδιασμού και Υλοποίησης Έργου: Έργο της ομάδας αποτελεί η εκπόνηση των μεθοδολογιών διδασκαλίας, ο χρονοπρογραμματισμός των έργων και η υλοποίηση των ενεργειών. (Κος Αναστασιάδης Π- Επιστημονικός Υπεύθυνος έργου, Χαμπιαούρης Κ, Ελευθερίου Α, δάσκαλοι των δύο σχολείων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

-Ερευνητική ομάδα: Σύμφωνα με το μνημόνιο συνεργασίας που υπογράφηκε από τους φορείς υλοποίησης του «ΟΔΥΣΣΕΑ», συγκροτείται ερευνητική ομάδα η οποία συμβάλλει στην επιστημονική θεμελίωση της ένταξης νέων διδακτικών πεδίων και γνωστικών αντικειμένων. -Ομάδα Παρακολούθησης: Το έργο της ομάδας επικεντρώνεται στην παρακολούθηση των ενεργειών του τομέα υλοποίησης έχοντας την εποπτεία του συνολικού σχεδιασμού. Τα μέλη της ομάδας συμμετέχουν με τις θεσμικές τους ιδιότητες: Υπ.Παιδείας, Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης, Επιθεωρητές Σχολείων, Διευθυντές Σχολείων, Πανεπιστήμιο Κύπρου Τμήμα Πληροφορικής, Πρόεδρος Τμ. Πληροφορικής, Τράπεζα Κύπρου.

Ομάδα Υποστήριξης: Ιωάννα Παναγιώτου, Μαρία Πλαστήρα, Καλλονά Ελένη, Πιτσιλίδου Χριστίνα, Δημητρίου Δήμητρα, Ελένη Αναστασίου, Φοιτήτριες Τμήματος Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η Τεχνική Υποστήριξη προσφέρεται από την τράπεζα Κύπρου.

4.2.4 Οι Διδακτικές Ενότητες

Με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα καταρτίστηκαν οι κάτωθι διδακτικές ενότητες:

-Ποιητικά αποσπάσματα: «Ο Διονύσιος Σολωμός για το πολιορκημένο Μεσολόγγι και τους Μεσολογγίτες» (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Ε΄ τάξη, 3^ο Μέρος, σ. 121)

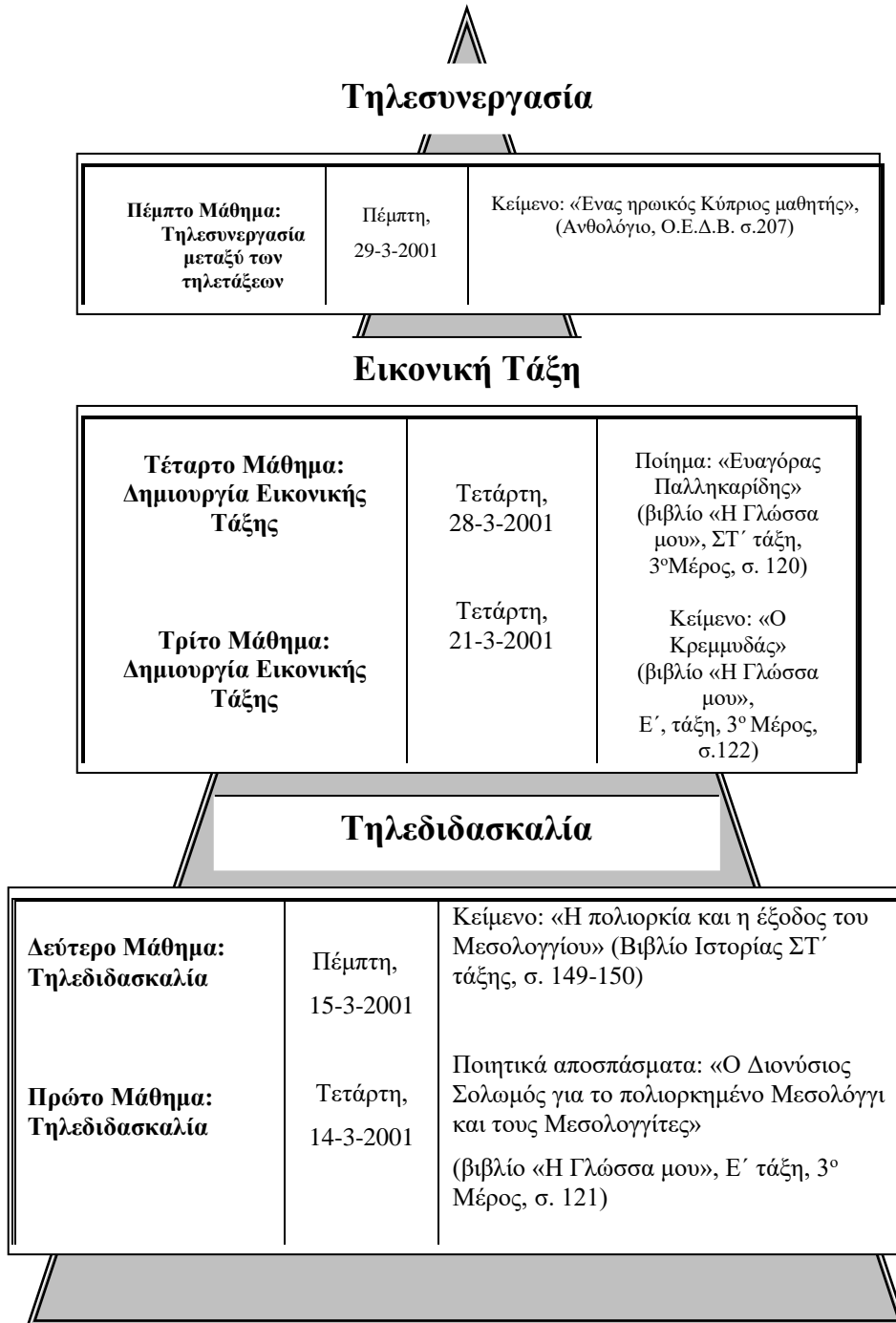
- Κείμενο: «Η πολιορκία και η έξοδος του Μεσολογγίου» (Βιβλίο Ιστορίας ΣΤ΄ τάξης, σ. 149-150)
Κείμενο: «Ο Κρεμμυδάς» (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Ε΄ τάξη, 3ο Μέρος, σ.122)

-Ποίημα: «Ευαγόρας Παλληκαρίδης» (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», ΣΤ΄ τάξη, 3ο Μέρος, σ. 120)

Κείμενο: «Ένας ηρωικός Κύπριος μαθητής», (Ανθολόγιο, Ο.Ε.Δ.Β. σ.207)

4.2.5 Καθορισμός Διδακτικού Μοντέλου

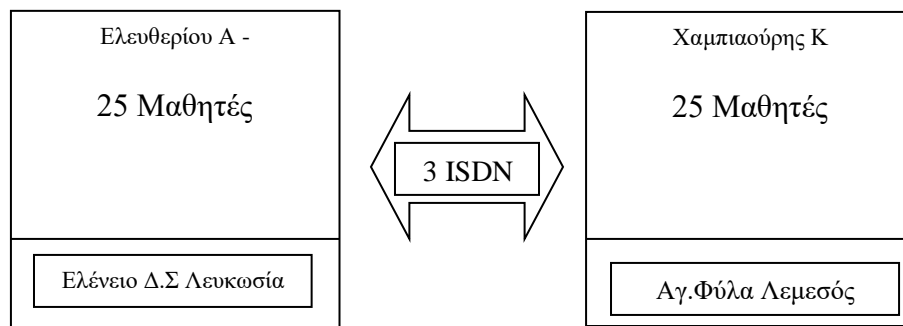
Οι μαθητές ήλθαν σε επαφή με το νέο σύστημα διδασκαλίας σταδιακά, προκειμένου να ενταχθούν με τον πλέον ομαλό τρόπο στο νέο μαθησιακό περιβάλλον. Αυτό θα επιτευχθεί με την υλοποίηση τριών φάσεων δηλαδή της τηλεδιδασκαλίας, της εικονικής τάξης και της τηλεσυνεργασίας (Anstasiades, 2003).

Σχήμα 4.1 : Η Διδασκαλία της Γλώσσας. Το Διδακτικό μοντέλο.

4.2.6 Το Μοντέλο Επικοινωνίας

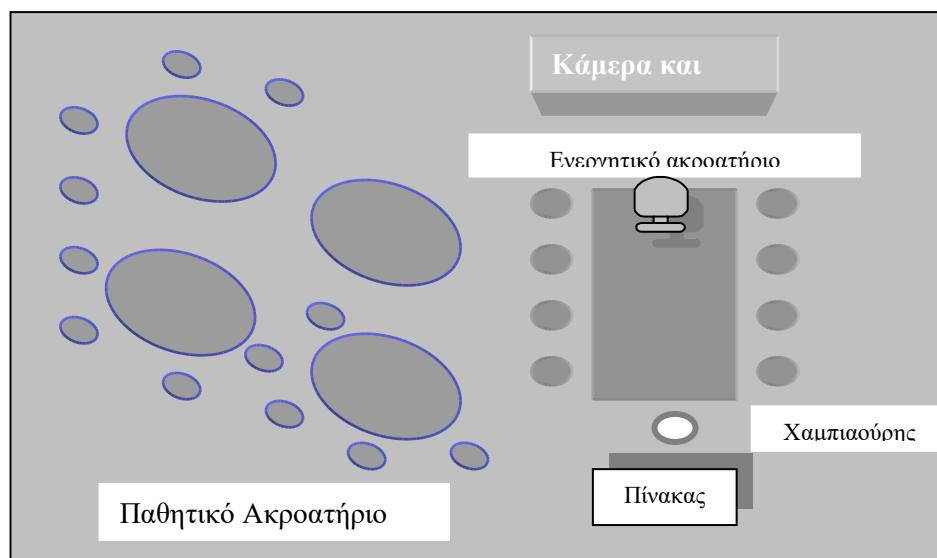
Σύμφωνα με την μεθοδολογία μας εφαρμόζουμε το μοντέλο Μοντέλου Α» του Πανεπιστημίου του Maryland των Η.Π.Α (IDE, 1996),

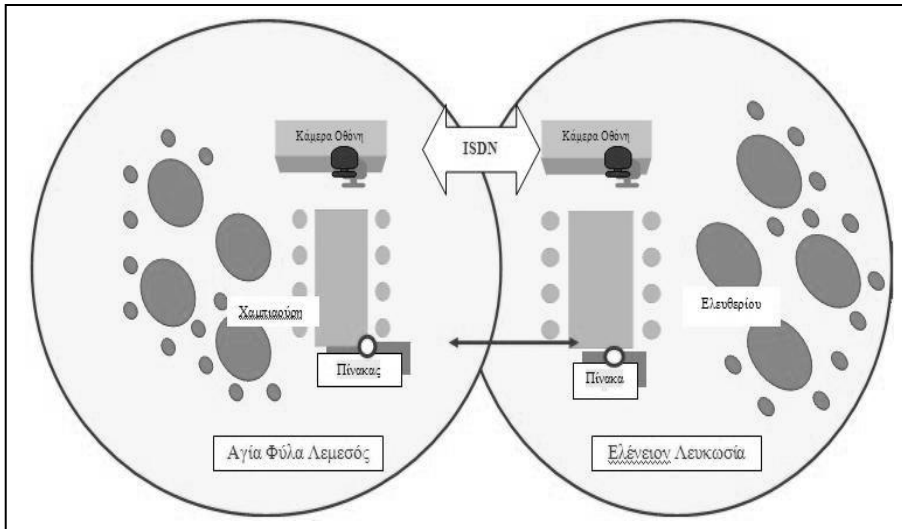
Σχήμα 4.2 : Το μοντέλο επικοινωνίας

4.2.7 Μοντέλο Χωροταξικού Σχεδιασμού Αιθουσών

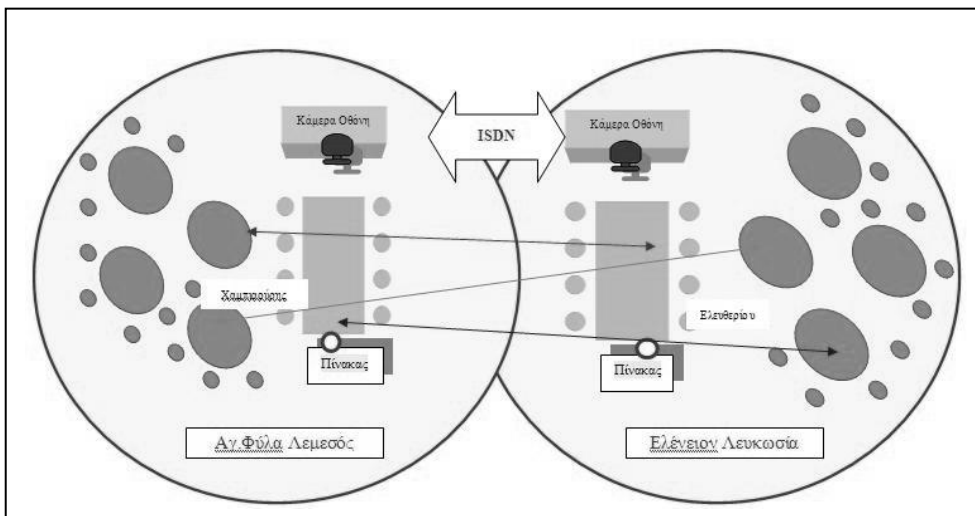
Προκειμένου όλα τα παιδιά των τάξεων που θα επιλεγούν να πάρουν μέρος στην προτεινόμενη διαδικασία, επινοείται η μεθοδολογία διαχωρισμού του ακροατηρίου σε **ενεργητικό** και **παθητικό**. Το ενεργητικό ακροατήριο αποτελείται από 8 μαθητές που κάθονται σε παράλληλο σχηματισμό στην κορυφή του οποίου βρίσκεται ο δάσκαλος και ο πίνακας. Οι μαθητές του ενεργητικού ακροατηρίου εναλλάσσονται κατά τη διάρκεια των διδακτικών κύκλων, προκειμένου να βιώσουν την εμπειρία του πιλοτικού προγράμματος όλα τα παιδιά κάθε τάξης.

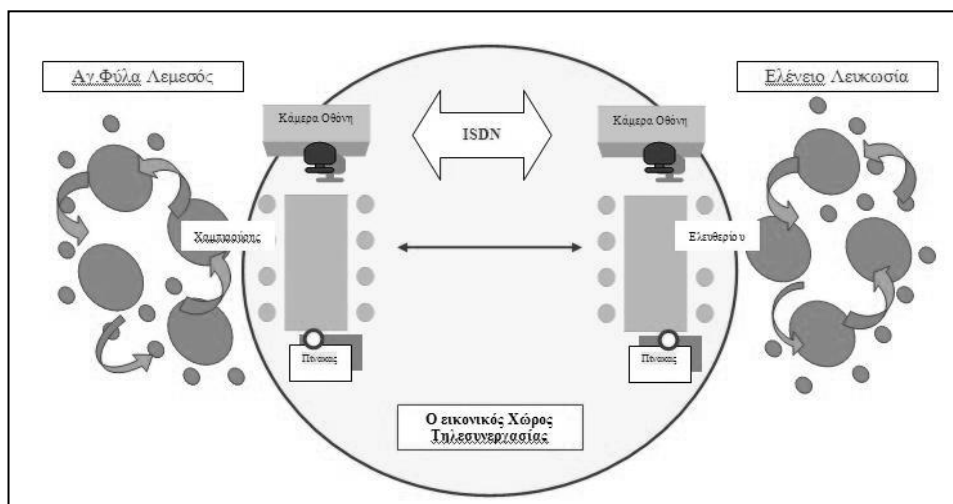
Σχήμα 4.3: Σχηματική Απεικόνιση της κατάτμησης των μαθητών σε ενεργητικό και παθητικό ακροατήριο – Η τάξη της Λεμεσού

Σχήμα 4.4 : Από την Θεωρία στην Πράξη – 1^η Φάση: Τηλεδιδασκαλία. Το βέλος αποτυπώνει την ροή της επικοινωνίας.

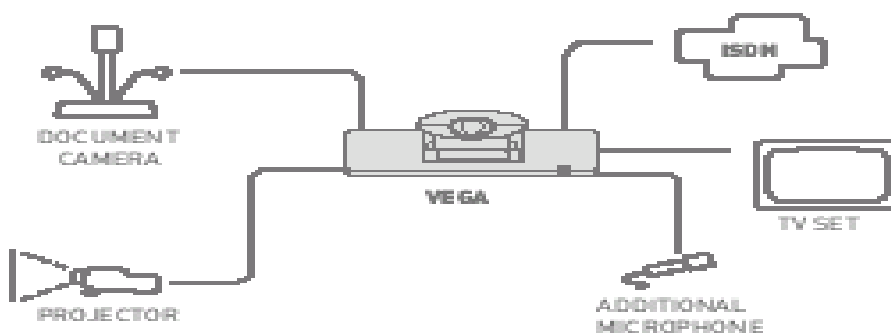
Σχήμα 4.5 : Από την Θεωρία στην Πράξη – 2^η Φάση: Η Εικονική Τάξη των μαθητών του ΟΔΥΣΣΕΑ στην διδασκαλία της Γλώσσας. Τα βέλη αποτυπώνουν τις ροές της επικοινωνίας

Σχήμα 4.6 : Από την Θεωρία στην Πράξη – Οι μαθητές του ενεργητικού ακροατηρίου συνεργάζονται από απόσταση στην φάση της τηλεσυνεργασίας. Την ίδια στιγμή οι μαθητές του παθητικού ακροατηρίου είτε συνεργάζονται μεταξύ τους ανά ομάδες (με τον παραδοσιακό τρόπο), είτε παρακολουθούν την συνεργασία του ενεργητικού ακροατηρίου και παρεμβαίνουν με την σύμφωνη γνώμη του δασκάλου

4.2.8 Χαρακτηριστικά Τεχνολογικού Εξοπλισμού

Το τεχνολογικό μοντέλο ανά σχολική μονάδα υποστηρίζεται, από 3 ISDN γραμμές, 1 γραμμή διαδικτύου, 1 τηλεόραση, 1 κάμερα τηλεδιάσκεψης, 1 βίντεο, 1 ηλεκτρονικό υπολογιστή και 1 τηλεφωνική συσκευή. Η τεχνική υποστήριξη παρέχεται από τεχνικούς με τους οποίους έχει κλείσει συμβόλαιο συνεργασίας η Τράπεζα Κύπρου και οι οποίοι θα πρέπει είναι σε θέση να εξυπηρετούν τις ανάγκες του προγράμματος ανά πάσα στιγμή.

Σχήμα 4.7: Τα συστατικά στοιχεία του συστήματος Τηλεδιάσκεψης των δύο σχολείων

4.3 Υλοποίηση Διδασκαλίας

Μαθήματα (Διάρκεια κάθε μαθήματος 80')	ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΘΕΜΑ	Δάσκαλοι
<p>Πρώτο Μάθημα: Τηλεδιδασκαλία</p> <p>Δεύτερο Μάθημα: Τηλεδιδασκαλία</p>	<p>Τετάρτη, 14-3-2001</p> <p>Πέμπτη, 15-3-2001</p>	<p>Ποιητικά αποσπάσματα: «Ο Διονύσιος Σολωμός για το πολιορκημένο Μεσολόγγι και τους Μεσολογγίτες» (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Ε΄ τάξη, 3^ο Μέρος, σ. 121)</p> <p>Κείμενο: «Η πολιορκία και η έξοδος του Μεσολογγίου» (Βιβλίο Ιστορίας ΣΤ΄ τάξης, σ. 149-150)</p>	<p>Α. Ελευθερίου</p> <p>Κ. Χαμπιαούρης</p>
<p>Τρίτο Μάθημα: Δημιουργία Εικονικής Τάξης</p> <p>Τέταρτο Μάθημα: Δημιουργία Εικονικής Τάξης</p>	<p>Τετάρτη, 21-3-2001</p> <p>Τετάρτη, 28-3-2001</p>	<p>Κείμενο: «Ο Κρεμμυδάς» (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Ε΄, τάξη, 3^ο Μέρος, σ.122)</p> <p>Ποίημα: «Ευαγόρας Παλληκαρίδης» (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», ΣΤ΄ τάξη, 3^ο Μέρος, σ. 120)</p>	<p>Α. Ελευθερίου</p> <p>Κ. Χαμπιαούρης</p>
<p>Πέμπτο Μάθημα: Τηλεσυνεργασία μεταξύ των τηλετάξεων</p>	<p>Πέμπτη, 29-3-2001</p>	<p>Κείμενο: «Ένας ηρωικός Κύπριος μαθητής», (Ανθολόγιο, Ο.Ε.Δ.Β. σ.207)</p>	<p>Α. Ελευθερίου</p> <p>Κ. Χαμπιαούρης</p>

4.4 Υποστηρικτικό Υλικό Διδασκαλίας

4.4.1 Τα σχέδια του Μαθήματος

«ΟΔΥΣΣΕΑΣ»

Πιλοτικό Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

«ΕΛΕΝΕΙΟΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΙΘ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ (ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΣ)

Σχέδιο ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 1 (συμπληρώνεται από τους Δασκάλους)

A) Γενικά Στοιχεία

1. Δάσκαλοι(ες): Αγάθη Ελευθερίου, Κώστας Χαμπιαούρης
2. Τόπος, χρόνος, αριθμός μαθητών πιλοτικού προγράμματος

<i>Σχολείο</i>	<i>Ημερομηνία</i>	<i>Διδακτική Ωρα</i>	<i>Τάξη/Τμήμα</i>	<i>Αριθμός Μαθητών</i>
Ελένειον	14.3.2001	1 ^η , 2 ^η	Ε΄2	23

B) Περιγραφή Μαθήματος

3. Τίτλος Μαθήματος: **Ο ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΕΣ**

4. Εκπαιδευτικό Λογισμικό – Χρησιμοποιούμενες Διευθύνσεις Internet: ----

5. Ένταξη μαθήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα

- Τάξη: Ε΄ - ΕΛΛΗΝΙΚΑ (βιβλίο «Η Γλώσσα μου», 3^ο Μέρος, σ.120-121)
- Γνωστικό αντικείμενο: Ελληνικά
- Διδακτική Ενότητα: ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΕΤΕΙΟΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Μια διδακτική προσέγγιση σε αποσπάσματα του έργου «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» του Δ. Σολωμού

- Διδακτικοί στόχοι:
  1. Νοηματική, Εκφραστική και Συναισθηματική διερεύνηση του ποιήματος.

2. Άσκηση στην ορθή απαγγελία του ποιήματος
3. Κατανόηση των βασικών ιδεών και εικόνων που μεταφέρει το ποίημα
4. Ακρόαση του μελοποιημένου ποιήματος
5. Γραπτή εργασία σε φύλλα εργασίας (συζήτηση - ανταλλαγή απόψεων)

- Μεθοδολογία Διδακτικής προσέγγισης:

- Παρουσίαση θέματος από τη δασκάλα - Ιστορικά στοιχεία σε γενικές γραμμές
- Διερευνητική - Συνεργατική μέθοδος διδασκαλίας για την ανάλυση - κατανόηση των βασικών ιδεών του ποιήματος

- Αναμενόμενα αποτελέσματα:

Ανάπτυξη ικανότητας να εμβαθύνουν σε ένα ποιητικό έργο, όπως αυτό του Σολωμού, ανάπτυξη ικανότητας προβληματισμού γύρω από το θέμα της θυσίας των Μεσολογγιτών και αισθητική απόλαυση της ποίησης και του μελοποιημένου έργου.

1. Δομή Μαθήματος:

- Αφόρμηση-Εντοπισμός στο χάρτη του ιστορικού χώρου
- Παρουσίαση από τη δασκάλα των γεγονότων γύρω από την πολιορκία και την έξοδο του Μεσολογγίου
- Απαγγελία ποιήματος από τη δασκάλα
- Πρώτες αντιδράσεις των παιδιών για το ποίημα. Αρίθμηση των αποσπασμάτων από τα παιδιά
- 2^η Απαγγελία με τα όλα τα παιδιά να ακολουθούν μετά από κάθε απόσπασμα.
- 3^η Απαγγελία (Κάθε απόσπασμα το διαβάζουν εναλλάξ οι ομάδες των δυο σχολείων – το τελευταίο όλοι μαζί)
- Ερωτήσεις κατανόησης – Συζήτηση
- Απαντήσεις σε ερωτήσεις σε σχετικό φύλλο εργασίας -Εργασία στις ομάδες-Ανακοίνωση απαντήσεων
- Ακρόαση μελοποιημένων αποσπασμάτων του ποιήματος

Αξιολόγηση:

Ακαδημαϊκός τομέας:

- Ως ομάδα, αξιολογούνται με βάση εκείνα που έγραψαν στο τετράδιό τους.
- Ως άτομα, αξιολογούνται σύμφωνα με τον τρόπο που ανταποκρίθηκαν στο συγκεκριμένο ρόλο που είχαν αναλάβει.

Λειτουργικότητα ομάδας:

- Η λειτουργικότητα της ομάδας αξιολογείται σύμφωνα με την εφαρμογή των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς.

Δραστηριότητες Μαθητών:

- Εντοπίζουν στο χάρτη το Μεσολόγγι και σχολιάζουν τη γεωγραφική του θέση
- Μελετούν το ποίημα
- Αριθμούν τα αποσπάσματα του ποιήματος
- Απαγγέλλουν το ποίημα μετά την απαγγελία της δασκάλας
- Εντοπίζουν πληροφορίες – Επικεντρώνουν την προσοχή τους στίχους που απαντούν σε ερωτήματα που υποβάλλονται από τη δασκάλα για σκοπούς συζήτησης
- Συνεργάζονται σε ομάδες για την απάντηση ερωτήσεων σε φύλλο εργασίας
- Ανακοινώνουν τις απαντήσεις τους (συζητούν - συγκρίνουν τις απόψεις τους)
- Συνοψίζουν τα βασικά σημεία των απαντήσεων τους
- Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας: Χρήση πίνακα, χάρτη, φύλλων εργασίας, εικόνες, μαγνητόφωνο
- Απαιτούμενοι πόροι

Γ) Παράρτημα

(επισυναπτόμενο υλικό: σημειώσεις του δασκάλου εργασίες μαθητών κτλ)

Η Ομάδα Σχεδιασμού - Υλοποίησης

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Αγάθη Ελευθερίου Κώστας Χαμπιαούρης

«ΟΔΥΣΣΕΑΣ»

Πιλοτικό Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

«ΕΛΕΝΕΙΟΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΙΘ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
(ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΣ)

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2

(συμπληρώνεται από τους Δασκάλους)

Α) Γενικά Στοιχεία

1. Δάσκαλοι(ες): Κώστας Χαμπιαούρης, Αγάθη Ελευθερίου
2. Τόπος, χρόνος, αριθμός μαθητών πιλοτικού προγράμματος

Σχολείο	Ημερομηνία	Διδακτική Ωρα	Τάξη/Τμήμα	Αριθμός Μαθητών
Αγία Φύλα	15.3.2001	1η, 2η	Στ΄2	27

B) Περιγραφή Μαθήματος

Τίτλος Μαθήματος: «Η πολιορκία και η έξοδος του Μεσολογγίου»

Εκπαιδευτικό Λογισμικό – Χρησιμοποιούμενες Διευθύνσεις Internet: ----

Ένταξη μαθήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα

- Τάξη Στ΄, Ιστορία (Από το βιβλίο: «ΣΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ», για την Στ΄ Δημοτικού (1990), Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β., Μέρος Β΄, σσ. 19,20)
- **Γνωστικό αντικείμενο:** Ιστορία - Ελληνικά
- **Διδακτική Ενότητα:** Εθνική επέτειος 25^{ης} Μαρτίου 1821

Μια διδακτική προσέγγιση σε αποσπάσματα του έργου «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», του Δ. Σολωμού και του ιστορικού κειμένου «Η πολιορκία και η έξοδος του Μεσολογγίου».

- **Διδακτικοί στόχοι:** Σε συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη Οι μαθητές:
  - να συγκεντρώσουν πληροφορίες για την πολιορκία του Μεσολογγίου και να τις αξιολογήσουν
  - να δικαιολογήσουν το γεγονός ότι το Μεσολόγγι χαρακτηρίζεται το σύμβολο του Αγώνα

- **Μεθοδολογία διδακτικής προσέγγισης**

Διερευνητική – συνεργατική μάθηση, με τη χρήση τετραμελών ομάδων μεικτής ικανότητας.

- **Αναμενόμενα αποτελέσματα:**

Η επίτευξη των στόχων, όπως έχουν αρχικά τεθεί, όσο και η επίτευξη των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς (αλληλοβοήθεια, αλληλοσεβασμός κ.ά.).

6. Σύντομη Περιγραφή:

Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία, μέσα σε ένα ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον, να συνεργαστούν (τετραμελείς ομάδες μεικτής ικανότητας) για να δώσουν απάντηση στο βασικό ερώτημα – θέμα προς διερεύνηση: «Το Μεσολόγγι χαρακτηρίζεται ως το σύμβολο του Αγώνα. Γιατί;»

Εργάστηκαν πότε ατομικά και πότε ομαδικά. Ανέτρεξαν σε πηγές, άντλησαν πληροφορίες από τα δύο σχολικά εγχειρίδια και σε συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη προσπάθησαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα.

Το μάθημα ενισχύθηκε με αποσπάσματα από το «Ελεύθερος Πολιορκημένους», που μελοποιήθηκαν από το Γιάννη Μαρκόπουλο.

Τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν:

- Τα ποιητικά αποσπάσματα του Διονύσιου Σολωμού «Ο Διονύσιος Σολωμός για το πολιορκημένο Μεσολόγγι και τους Μεσολογγίτες»: Από το βιβλίο «Η Γλώσσα μου» για την Ε΄ Δημοτικού (1990), Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β., μέρος Γ΄, σ. 121.
- Το κεφάλαιο «Η πολιορκία και η έξοδος του Μεσολογγίου» από το βιβλίο: «ΣΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ», για την Στ΄ Δημοτικού (1990), Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β., Μέρος Β΄, σσ. 19,20).
- Φύλλο εργασίας
- Αποσπάσματα από το σχετικό μουσικό έργο του Γιάννη Μαρκόπουλου.

7. Δομή Μαθήματος:

- **Αναλυτική περιγραφή επιμέρους βημάτων διδασκαλίας**

- Προπαρασκευή: (μονολιθική οργάνωση της τάξης)**

- Συζητούμε για τον τίτλο των ποιητικών αποσπασμάτων και την εικόνα που τα συνοδεύει.
  - Αναφέρεται στους μαθητές ότι τα ποιητικά αποσπάσματα που ακολουθούν είναι από την ανολοκλήρωτη ποιητική σύνθεση του Διονύσιου Σολωμού «Ελεύθεροι πολιορκημένοι» και έχουν επιλεγεί έτσι που να υπάρχει μια αντιπροσωπευτική διαδοχή των κυριότερων φάσεων από όπου πέρασε η θυσία του Μεσολογγίου (ο τόπος – η άνιση μάχη – η πολιορκία και η πείνα – η απόφαση για την έξοδο – μια τραγική σκηνή από την έξοδο).
  - Οι μαθητές διαβάζουν τα αποσπάσματα και δίνονται πολύ απλές εξηγήσεις ώστε να γίνουν κατανοητά.

- Εργασία στις ομάδες:**

- Κάθε μαθητής διαβάζει το κείμενο στο βιβλίο της ιστορίας και προσπαθεί να επισημάνει στοιχεία που αναφέρονται στις πέντε φάσεις της θυσίας του Μεσολογγίου (εξατομικευμένη εργασία).
  - Οι μαθητές παίρνουν από ένα φύλλο εργασίας και το συμπληρώνουν συνεργατικά, αφού προηγηθεί ενδοομαδική διδασκαλία.
  - Ως ομάδα, με βάση τα στοιχεία που συγκέντρωσαν, συζητούν και δικαιολογούν το γεγονός ότι το Μεσολόγγι έγινε το σύμβολο του Αγώνα.

- Ανακοινώσεις:**

- Ανακοινώνουν την εργασία τους σε όλη την τάξη και ακολουθεί συζήτηση (μονολιθική οργάνωση της τάξης). Ακούγονται μερικά αποσπάσματα από το σχετικό μουσικό έργο του Γιάννη Μαρκόπουλου.

- Αξιολόγηση:**

- Ακαδημαϊκός τομέας:**

- Ως ομάδα, αξιολογούνται με βάση εκείνα που έγραψαν στο φύλλο εργασίας τους.
  - Ως άτομα, αξιολογούνται σύμφωνα με τον τρόπο που ανταποκρίθηκαν στο συγκεκριμένο ρόλο που είχαν αναλάβει.

- Λειτουργικότητα ομάδας:**

- Η λειτουργικότητα της ομάδας αξιολογείται σύμφωνα με την εφαρμογή των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς.

- **Δραστηριότητες μαθητών:**
  - Διερευνούν
  - Εντοπίζουν πληροφορίες
  - Συνεργάζονται - Αλληλοβοηθούνται
  - Ταξινομούν πληροφορίες
  - Συμπληρώνουν πίνακα
  - Αξιολογούν πληροφορίες
  - Ανακοινώνουν τις απόψεις τους
  - Υποστηρίζουν τις απόψεις τους επιχειρηματολογώντας
  - Λύνουν το πρόβλημα
- **Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας:** Χρήση πίνακα, χάρτη, φύλλων εργασίας, εικόνες, μαγνητόφωνο, μελοποιημένα ποιήματα, σχολικά εγχειρίδια.
- Απαιτούμενοι πόροι

Γ) Παράρτημα

(επισυναπτόμενο υλικό: σημειώσεις του δασκάλου, εργασίες μαθητών κτλ)

Η Ομάδα Σχεδιασμού - Υλοποίησης

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Αγάθη Ελευθερίου Κώστας Χαμπιαούρης

«ΟΔΥΣΣΕΑΣ»

Πιλοτικό Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης
«ΕΛΕΝΕΙΟΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΙΘ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
(ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΣ)

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 3
(συμπληρώνεται από τους Δασκάλους)

A) Γενικά Στοιχεία

1. Δάσκαλοι(ες): Αγάθη Ελευθερίου, Κώστας Χαμπιαούρης
2. Τόπος, χρόνος, αριθμός μαθητών πιλοτικού προγράμματος

<i>Σχολείο</i>	<i>Ημερομηνία</i>	Διδακτική Ωρα	<i>Τάξη/Τμήμα</i>	Αριθμός Μαθητών
Ελένειον	21.3.2001	1 ^η , 2 ^η	Ε΄2	23

B) Περιγραφή Μαθήματος

1. Τίτλος Μαθήματος: **Ο ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ, Γ. Βλαχογιάννη**
(βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Ε΄ τάξη, Μέρος 3^ο, σ. 122)
2. Εκπαιδευτικό Λογισμικό – Χρησιμοποιούμενες Διευθύνσεις Internet: ----
3. Ένταξη μαθήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα
  - Τάξη: Ε΄-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΒΙΒΛ. «Η Γλώσσα μου», 3^ο Μέρος, σελ. 122-124)
  - Γνωστικό αντικείμενο: Ελληνικά
  - Διδακτική Ενότητα: ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Διδακτικοί στόχοι:

- Νοηματική, Εκφραστική και Συναισθηματική διερεύνηση του κειμένου
- Αναφορά στα ιστορικά γεγονότα γύρω από τη ναυμαχία του Ναβαρίνου
- Κατανόηση των βασικών ιδεών και εικόνων που μεταφέρει το κείμενο
- Εντοπισμός των κωμικοτραγικών στοιχείων του κειμένου
- Γραπτή εργασία σε φύλλα εργασίας-Συζήτηση-Ανταλλαγή απόψεων
- Μεθοδολογία Διδακτικής προσέγγισης:

- Παρουσίαση θέματος από τη δασκάλα- Ιστορικά στοιχεία σε γενικές γραμμές
- Διερευνητική- Συνεργατική μέθοδος διδασκαλίας για τον εντοπισμό και κατανόηση των βασικών σημείων –πληροφοριών του κειμένου

- Αναμενόμενα αποτελέσματα:

Ανάπτυξη ικανότητας να διερευνούν στο κείμενο και να εντοπίζουν πληροφορίες που σχετίζονται με το θέμα και ανάπτυξη ικανότητας προβληματισμού γύρω από το περιστατικό και τη ναυμαχία στο Ναβαρίνο.

4. Δομή Μαθήματος:

- Αφόρμηση (εισαγωγή στο θέμα) - Εντοπισμός στο χάρτη του ιστορικού χώρου του Ναβαρίνου
- Παρουσίαση από τη δασκάλα των γεγονότων γύρω από την επέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων και τη ναυμαχία στο Ναβαρίνο (1827) που οδήγησε στο τέλος την επανάσταση
- Ανάγνωση κειμένου από τη δασκάλα
- Πρώτες αντιδράσεις των παιδιών για το κείμενο. Αρίθμηση των παραγράφων από τα παιδιά
- Ερωτήσεις κατανόησης – Εντοπισμός και συλλογή πληροφοριών μέσα από το κείμενο, από τα ίδια τα παιδιά - Ανταλλαγή απόψεων
- Απαντήσεις σε ερωτήσεις σε σχετικό φύλλο εργασίας - Εργασία στις ομάδες -Ανακοίνωση απαντήσεων (Η εργασία αυτή γίνεται από την κάθε τάξη ξεχωριστά και αφού τερματιστεί η τηλεδιάσκεψη)

Αξιολόγηση:

Ακαδημαϊκός τομέας:

- Ως ομάδα, αξιολογούνται με βάση εκείνα που έγραψαν στο τετράδιό τους.
- Ως άτομα, αξιολογούνται σύμφωνα με τον τρόπο που ανταποκρίθηκαν στο συγκεκριμένο ρόλο που είχαν αναλάβει.

Λειτουργικότητα ομάδας:

- Η λειτουργικότητα της ομάδας αξιολογείται σύμφωνα με την εφαρμογή των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς.

Δραστηριότητες Μαθητών:

- Εντοπίζουν στο χάρτη το Ναβαρίνο και σχολιάζουν τη γεωγραφική του θέση
- Μελετούν το κείμενο
- Αριθμούν τις παραγράφους του κειμένου
- Εντοπίζουν πληροφορίες –Επικεντρώνουν την προσοχή τους στα σημεία του κειμένου που απαντούν σε ερωτήματα που υποβάλλονται από τη δασκάλα για σκοπούς συζήτησης
- Συνεργάζονται σε ομάδες για την απάντηση ερωτήσεων σε φύλλο εργασίας
- Ανακοινώνουν τις απαντήσεις τους- Συζητούν- Συγκρίνουν τις απόψεις τους
- Συνοψίζουν τα βασικά σημεία των απαντήσεων τους
- Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας: Χρήση πίνακα, χάρτη, φύλλων εργασίας,
- Απαιτούμενοι πόροι

Γ) Παράρτημα

(επισυναπτόμενο υλικό: σημειώσεις του δασκάλου, εργασίες μαθητών κτλ)

Η Ομάδα Σχεδιασμού - Υλοποίησης

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Αγάθη Ελευθερίου

Κώστας Χαμπιαούρης

«ΟΔΥΣΣΕΑΣ»

Πιλοτικό Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης
«ΕΛΕΝΕΙΟΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΙΘ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
(ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΣ)

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 4
(συμπληρώνεται από τους Δασκάλους)

Α) Γενικά Στοιχεία

1. Δάσκαλοι(ες): Κώστας Χαμπιαούρης, Αγάθη Ελευθερίου
2. Τόπος, χρόνος, αριθμός μαθητών πιλοτικού προγράμματος

<i>Σχολείο</i>	<i>Ημερομηνία</i>	<i>Διδακτική Ώρα</i>	<i>Τάξη/Τμήμα</i>	<i>Αριθμός Μαθητών</i>
Αγία Φύλα	28.3.2001	1η, 2η	Στ΄2	27

Β) Περιγραφή Μαθήματος

Τίτλος Μαθήματος: «Ευαγόρας Παλληκαρίδης»

Εκπαιδευτικό Λογισμικό – Χρησιμοποιούμενες Διευθύνσεις Internet: ----

Ένταξη μαθήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα

- Από το βιβλίο «Η Γλώσσα μου» για την Στ΄ Δημοτικού (1990), Αθήνα:Ο.Ε.Δ.Β., μέρος Γ΄, σ. 120.
- Γνωστικό αντικείμενο: Ελληνικά - Ιστορία
- Διδακτική Ενότητα: Εθνική επέτειος 1ης Απριλίου 1955-59
- Διδακτικοί στόχοι: Σε συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη Οι μαθητές:
  - να γνωρίσουν για τη ζωή και τη δράση του Ευαγόρα Παλληκαρίδη
  - να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα του 1955-59 και να τις αξιολογήσουν

- να αναφέρουν τρόπους με τους οποίους οι ίδιοι, σήμερα, μπορούν να βοηθήσουν στην απελευθέρωση της πατρίδας μας από τον Τούρκο εισβολέα

- **Μεθοδολογία διδακτικής προσέγγισης**

Διερευνητική – συνεργατική μάθηση, με τη χρήση τριμελών ομάδων μεικτής ικανότητας.

- **Αναμενόμενα αποτελέσματα:**

Η επίτευξη των στόχων, όπως έχουν αρχικά τεθεί, όσο και η επίτευξη των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς (αλληλοβοήθεια, αλληλοσεβασμός κ.ά.).

4. Σύντομη Περιγραφή:

Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία, μέσα σε ένα ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον, να συνεργαστούν (τριμελείς ομάδες μεικτής ικανότητας) για να γνωρίσουν για τη ζωή και τη δράση του Ευαγόρα Παλληκαρίδη, να αντλήσουν πληροφορίες για τον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. και να τα συσχετίσουν με τη σημερινή πραγματικότητα στην Κύπρο (τούρκικη εισβολή – κατοχή).

Οι μαθητές εργάστηκαν τότε ατομικά και τότε ομαδικά. Ανέτρεξαν σε πηγές, άντλησαν πληροφορίες από το υλικό που είχαν στη διάθεσή τους, το αξιολόγησαν και σε συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη προσπάθησαν να βιώσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το καθετί. Το μάθημα ενισχύθηκε με το τραγούδι «Την Ελλάδα Αγαπώ» (στίχοι του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και μουσική του Μάριου Τόκα).

Τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν:

- Το ποίημα «Ευαγόρας Παλληκαρίδης»: Από το βιβλίο «Η Γλώσσα μου» για την Στ' Δημοτικού (1990), Αθήνα:Ο.Ε.Δ.Β., μέρος Γ', σ. 120.
- Το ποίημα «Τούρκικη εισβολή»: Από το βιβλίο «Η Γλώσσα μου» για την Στ' Δημοτικού (1990), Αθήνα:Ο.Ε.Δ.Β., μέρος Γ', σ. 122.
- Φωτογραφικό υλικό, που αναφέρεται στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59 (έκδοση Υ.Π.Π. Κύπρου)
- Τα τραγούδι «Την Ελλάδα αγαπώ», σε στίχους του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και μουσική του Μάριου Τόκα.

5. Δομή Μαθήματος:

- **Αναλυτική περιγραφή επιμέρους βημάτων διδασκαλίας**

Προπαρασκευή: (μονολιθική οργάνωση της τάξης)

- Σύντομη αναφορά στις εθνικές επετείους της 25ης Μαρτίου και 1ης Απριλίου.
- Ακρόαση του τραγουδιού «Την Ελλάδα αγαπώ». Εκφράζουν ελεύθερα τις σκέψεις τους για το τραγούδι. Επισημαίνεται πως οι στίχοι είναι του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και η μουσική του Μάριου Τόκα.
- Συζητούμε για τον τίτλο του ποιήματος «Ευαγόρας Παλληκαρίδης» και την εικόνα που το συνοδεύει. Κάνουν κάποιες σκέψεις για το πιθανό περιεχόμενό του.
- Μεγαλόφωνη ανάγνωση από το δάσκαλο.
- Λένε ελεύθερα τι έχουν καταλάβει ή τι τους άρεσε

Εργασία ατομική – ομαδική:

- Ακολουθεί ανάλυση – συζήτηση και επεξεργασία του ποιήματος τότε σε ατομικό και τότε σε ομαδικό επίπεδο.

Εμβάθυνση:

Δίδεται επιπρόσθετο υλικό, που αναφέρεται στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα του 1955-59 (Φυλακισμένα Μνήματα, η δράση των μαθητών, Κρατητήρια, ο Αχυρώνας στο Λιοπέτρι, Γρηγόρης Αυξεντίου, Κυριάκος Μάτσης)

- Χωρίζονται σε υποομάδες (τριμελείς ομάδες μεικτής ικανότητας) και προσπαθούν να επισημάνουν σχετικά στοιχεία τα οποία ανακοινώνουν στην τάξη. Τα καταγράφουν στο τετράδιο των Ελληνικών τους.
- Ακολουθούν ανακοινώσεις και συζήτηση

Επέκταση:

Ακολουθεί απαγγελία του ποιήματος «Τούρκικη εισβολή», από το δάσκαλο. Γίνεται προσπάθεια να συσχετίσουν τα όσα έμαθαν με τη σημερινή πραγματικότητα στην Κύπρο και το τι μπορεί να προφέρει ο καθένας από μας για να απελευθερωθεί η πατρίδα μας από τον Τούρκο εισβολέα.

Γράφουν ένα δικό τους ποίημα για την Κύπρο και το παρουσιάζουν.

Αξιολόγηση:

Ακαδημαϊκός τομέας:

- Ως ομάδα, αξιολογούνται με βάση εκείνα που έγραψαν στο τετράδιό τους.
- Ως άτομα, αξιολογούνται σύμφωνα με τον τρόπο που ανταποκρίθηκαν στο συγκεκριμένο ρόλο που είχαν αναλάβει.

Λειτουργικότητα ομάδας:

- Η λειτουργικότητα της ομάδας αξιολογείται σύμφωνα με την εφαρμογή των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς.

• **Δραστηριότητες μαθητών:**

- Διερευνούν
  - Εντοπίζουν πληροφορίες
  - Συνεργάζονται - Αλληλοβοηθούνται
  - Ταξινομούν πληροφορίες
  - Συμπληρώνουν πίνακες
  - Αξιολογούν πληροφορίες
  - Ανακοινώνουν τις απόψεις τους
  - Υποστηρίζουν τις απόψεις τους επιχειρηματολογώντας
- **Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας:** Χρήση πίνακα, χάρτη, φύλλων εργασίας, εικόνες, ενημερωτικό υλικό, μαγνητόφωνο, μελοποιημένα ποιήματα, σχολικά εγχειρίδια.
- Απαιτούμενοι πόροι

Γ) Παράρτημα

(επισυναπτόμενο υλικό: σημειώσεις του δασκάλου, εργασίες μαθητών, κτλ)

Η Ομάδα Σχεδιασμού - Υλοποίησης

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Αγάθη Ελευθερίου   Κώστας Χαμπιαούρης

«ΟΔΥΣΣΕΑΣ»

Πιλοτικό Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

«ΕΛΕΝΕΙΟΝ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΙΘ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
(ΑΓΙΑΣ ΦΥΛΑΣ)

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 5

(συμπληρώνεται από τους Δασκάλους)

A) Γενικά Στοιχεία

1. Δάσκαλοι(ες): Αγάθη Ελευθερίου, Κώστας Χαμπιαούρης
2. Τόπος, χρόνος, αριθμός μαθητών πιλοτικού προγράμματος

Σχολείο	Ημερομηνία	Διδακτική Ωρα	Τάξη/Τμήμα	Αριθμός Μαθητών
Ελένειον	29.3.2001	1 ^η , 2 ^η	Ε΄2	23

B) Περιγραφή Μαθήματος

Τίτλος Μαθήματος: **ΕΝΑΣ ΗΡΩΙΚΟΣ ΚΥΠΡΙΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ, ΚΩΣΤΑ ΜΟΝΤΗ**

(Ανθολόγιο, Μέρος Γ΄ σελ. 207-210, ΟΕΔΒ,)

3. Εκπαιδευτικό Λογισμικό – Χρησιμοποιούμενες Διευθύνσεις Internet: ----
4. Ένταξη μαθήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα

- Τάξη: Ε΄-ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Ανθολόγιο, Μέρος Γ΄ σελ. 207-210, ΟΕΔΒ,)
- Γνωστικό αντικείμενο: Ελληνικά
- Διδακτική Ενότητα: ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΕΙΟΣ 1^{ΗΣ} Απριλίου 1955-1959
- Διδακτικοί στόχοι:
  - Νοηματική, Εκφραστική και Συναισθηματική διερεύνηση του κειμένου
  - Σύντομη αναφορά στα ιστορικά γεγονότα γύρω από την επέτειο της 1^{ης} Απριλίου 1955-59 και στη δράση των μαθητών στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.
  - Κατανόηση των βασικών ιδεών, εικόνων και της συναισθηματικής φόρτισης που μας μεταφέρει το κείμενο
  - Γραπτή εργασία σε φύλλα εργασίας-Συζήτηση-Ανταλλαγή απόψεων
- Μεθοδολογία Διδακτικής προσέγγισης:

- Παρουσίαση θέματος από τη δασκάλα- Ιστορικά στοιχεία σε γενικές γραμμές- Η δράση των μαθητών στον αγώνα του 55-59
- Διερευνητική- Συνεργατική μέθοδος διδασκαλίας για τον εντοπισμό και κατανόηση των βασικών σημείων –πληροφοριών του κειμένου
- Συνεργασία για τη σύνθεση δικών τους εργασιών σχετικών με το κείμενο

• Αναμενόμενα αποτελέσματα:

Ανάπτυξη ικανότητας να διερευνούν στο κείμενο και να εντοπίζουν πληροφορίες που σχετίζονται με το θέμα, ανάπτυξη ικανότητας προβληματισμού γύρω από το περιστατικό και ικανότητα να βιώσουν τη συναισθηματική φόρτιση που μεταφέρει ο συγγραφέας μέσα από τους ήρωες του διηγήματός του. Άσκηση στο να διακρίνουν τα γνωρίσματα της τεχνικής του κύπριου λογοτέχνη, Κώστα Μόντη και να ανακαλύπτουν μόνοι τους λογοτεχνικές φράσεις.

5. Δομή Μαθήματος:

- Αφόρμηση- Παρουσίαση εικόνων και συζήτηση για τη δράση των μαθητών στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. (Οργάνωση διαδηλώσεων, αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους, διανομή φυλλαδίων, διακίνηση οπλισμού)
- Λίγα λόγια για τον Κύπριο λογοτέχνη Κώστα Μόντη
- Ανάγνωση του κειμένου από τη δασκάλα και εντοπισμός από τα παιδιά των προσώπων που λαμβάνουν μέρος στο διήγημα.
- Η ανάγνωση του κειμένου και η συζήτηση των βασικών σημείων γίνεται σε τέσσερις ενότητες-σκηνές με σκοπό να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν με μεγαλύτερη ευκολία το κείμενο.
- Ερωτήσεις κατανόησης – Εντοπισμός και συλλογή πληροφοριών μέσα από το κείμενο, από τα ίδια τα παιδιά- Ανταλλαγή απόψεων

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Ποια τα πρόσωπα της ιστορίας μας; (Στάλω, Νίκος, πατέρας, αφηγητής-παιδί μητέρα)
- Πού βρίσκονται τα πρόσωπα;
- Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν;
- Ποια είναι τα συναισθήματα τους; Υπογραμμίστε φράσεις στο κείμενο.
- Πώς αντέδρασαν σαν άκουσαν βήματα;
- Τι νομίζετε ότι θα γίνει παρακάτω;

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Υπογραμμίστε λέξεις κλειδιά που φανερώνουν τα συναισθήματα των προσώπων.
- Ποιο είναι το καινούριο περιστατικό στην υπόθεση; Πώς μπόρεσαν οι Άγγλοι;
- Τι σημαίνει η λέξη «εισήλασαν»;
- Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των προσώπων;
- Τι έγινε στο τέλος;

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Ποιο πρόσωπο φαίνεται να υποφέρει πιο πολύ απ' όλα;

Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ

- Ο Νίκος λείπει, πού βρίσκεται άραγε;
- Και η φωτογραφία του γιατί είναι στις εφημερίδες;
- **Είναι καταζητούμενος**
- Πώς νιώθει η οικογένεια για το Νίκο; (περηφάνια αλλά και αγωνία για το τι θα γίνει με το παιδί τους)
- Πώς σχολιάζετε τις τελευταίες γραμμές;
- Τηλεσυνεργασία των παιδιών κατά ζεύγη πάνω στις 3 πρώτες ερωτήσεις του φύλλου εργασίας αντίστοιχα και στις δυο τάξεις.
- Δυο ζευγάρια παιδιών του ενεργητικού ακροατηρίου απασχολούνται με την Ερώτηση 1, ένα ζευγάρι με την Ερώτηση 2 και ένα ζευγάρι με την Ερώτηση 3. (Με τον ίδιο τρόπο εργάζονται και τα υπόλοιπα παιδιά των δυο τάξεων)
- Ανακοινώσεις απαντήσεων –Ανταλλαγή απόψεων
- Τηλεσυνεργασία για την Ερώτηση 6 του φύλλου εργασίας
- Ανακοινώσεις από ομάδες των δυο τάξεων

Αξιολόγηση:

Ακαδημαϊκός τομέας:

- Ως ομάδα, αξιολογούνται με βάση εκείνα που έγραψαν στο τετράδιό τους.
- Ως άτομα, αξιολογούνται σύμφωνα με τον τρόπο που ανταποκρίθηκαν στο συγκεκριμένο ρόλο που είχαν αναλάβει.

Λειτουργικότητα ομάδας:

- Η λειτουργικότητα της ομάδας αξιολογείται σύμφωνα με την εφαρμογή των αναμενόμενων μορφών συνεργατικής συμπεριφοράς.

Δραστηριότητες Μαθητών:

- Παρατηρούν τις εικόνες και σχολιάζουν
- Μελετούν το κείμενο
- Αριθμούν τις παραγράφους του κειμένου
- Εντοπίζουν πληροφορίες –Επικεντρώνουν την προσοχή τους στα σημεία του κειμένου που απαντούν σε ερωτήματα που υποβάλλονται από τη δασκάλα για σκοπούς συζήτησης
- Συνεργάζονται σε ομάδες για την απάντηση ερωτήσεων σε φύλλο εργασίας
- Ανακοινώνουν τις απαντήσεις τους- Συζητούν- Συγκρίνουν τις απόψεις τους
- Συνοψίζουν τα βασικά σημεία των απαντήσεων τους
- Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας: Χρήση πίνακα, εικόνων, φύλλων εργασίας,
- Απαιτούμενοι πόροι

Γ) Παράρτημα

(επισυναπτόμενο υλικό: σημειώσεις του δασκάλου, εργασίες μαθητών, κτλ)

Η Ομάδα Σχεδιασμού - Υλοποίησης

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Αγάθη Ελευθερίου

Κώστας Χαμπιαούρης

4.4.2 Τα φύλλα Εργασίας

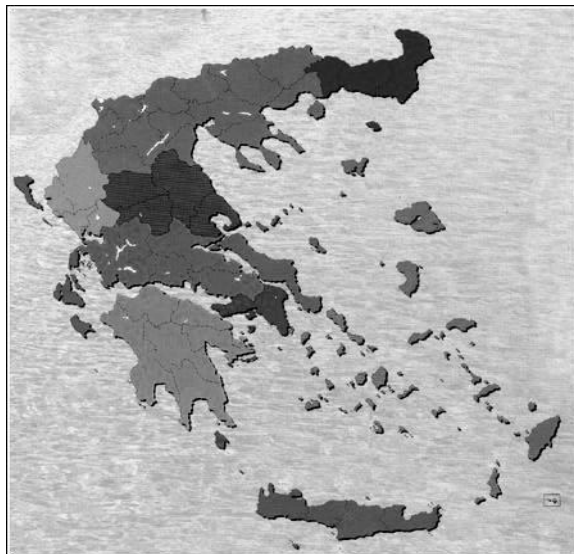
Φύλλο εργασίας (1)

Ο ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΤΕΣ (Απρίλιος 1826)

(βιβλίο «Η Γλώσσα μου, Ε΄ τάξη, Γ΄ μέρος, σ. 121)

Διάβασε με προσοχή τις παρακάτω ερωτήσεις και σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας σου προσπάθησε να απαντήσεις.

1. Να εντοπίσετε στο χάρτη το Μεσολόγγι και να ενώσετε με γραμμή το όνομα της πόλης.

Μεσολόγγι

2α) Ποιες λέξεις - κλειδιά χρησιμοποιεί ο ποιητής στο ποίημά του «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», για να χαρακτηρίσει το Μεσολόγγι;

●..... ●.....

2β) Τι θέλει να πετύχει νομίζετε με αυτές τις ονομασίες ο ποιητής;

.....
.....

3. Να εντοπίσετε στο ποίημα τους στίχους που περιγράφουν την ανισότητα της μάχης στο Μεσολόγγι και να γράψετε τις χώρες με τις οποίες ήταν αντιμέτωποι οι Μεσολογγίτες.

●..... ●..... ●..... ●.....

4. Ποια εικόνα μας μεταφέρει ο ποιητής στο 3^ο απόσπασμα και πώς κατορθώνει να μας μεταφέρει τις τραγικές στιγμές των Μεσολογγιτών;

.....
.....
.....

5. Ποια ήταν η μεγάλη απόφαση των Μεσολογγιτών και πώς την κρίνετε;

.....
.....

.....
.....

6. Προσπαθήστε να δώσετε ένα δικό σας (μικρό) τίτλο για κάθε απόσπασμα του ποιήματος.

1° Απόσπασμα:	4° Απόσπασμα:
2° Απόσπασμα:	5° Απόσπασμα:
3° Απόσπασμα:	

Φύλλο εργασίας (2)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΜΑ: Ως ομάδα, να διερευνήσετε το θέμα:

«Το Μεσολόγγι χαρακτηρίζεται ως το σύμβολο του Αγώνα. Γιατί;»

ΠΩΣ ΘΑ ΕΡΓΑΣΤΕΙΤΕ:

- Κάθε μαθητής να διαβάσει το κείμενο στο βιβλίο της ιστορίας και να επισημάνει στοιχεία που αναφέρονται στις πέντε φάσεις της θυσίας του Μεσολογγίου.
- Κάθε μαθητής να αναλάβει να παρουσιάσει στα άλλα μέλη της ομάδας του ένα από τα πιο κάτω:
  - Τις δύο πρώτες φάσεις της θυσίας του Μεσολογγίου.
  - Την τρίτη και τέταρτη φάση της θυσίας.
  - Την πέμπτη φάση.
- Σε συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη, συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ			
ΦΑΣΕΙΣ	ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ	ΚΕΙΜΕΝΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Το τοπίο			
Η άνιση μάχη			
Η πολιορκία και η πείνα			
Η απόφαση για την έξοδο			
Σκηνές από την έξοδο			

- Ως ομάδα, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώσατε, δικαιολογήστε το γεγονός ότι το Μεσολόγγι χαρακτηρίζεται ως το σύμβολο του Αγώνα.

- Ανακοινώστε την εργασία σας σε όλη την τάξη.

6.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ			
ΦΑΣΕΙΣ	ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ	ΚΕΙΜΕΝΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Το τοπίο	αλωνάκι, καλυβάκι	παλιοφράχτης, λιμνοθάλασσα	Ήταν ένας μικρός χώρος που είχε τη δύναμη να αντισταθεί στους Τούρκους.
Η άνιση μάχη	Αιγυπτιακό ιππικό, οργάνωση του στρατού των Αιγυπτίων από Γάλλους αξιωματικούς, σύμπραξη τουρκικών στρατευμάτων, οβίδες και πολεμοφόδια από Άγγλους	πλοία, κανόνια, χαρακώματα, σύμπραξη Ιμπραήμ και Κιουταχί	Ήταν περικυκλωμένοι από παντού μα αντιστέκονταν ηρωικά. Ήταν πράγματι άνιση μάχη.
Η πολιορκία και η πείνα	Πέφτει πείνα τόσο μεγάλη που η Μεσολογγίτισσα μάνα, βλέποντας τα παιδιά της να πεθαίνουν, ζηλεύει το πουλάκι που βρίσκει ένα σπόρο.	Τα τρόφιμα τέλειωσαν, τρέφονταν με αρμυρίκια της θάλασσας, σκουλήκια, σκύλους, ποντικούς, το νερό ήταν λιγιστό και μολυσμένο,	Είχαν να αντιμετωπίσουν τον εχθρό, την πείνα και τις αρρώστιες. Παρόλα αυτά, εξακολουθούσαν να πολεμούν και να αγωνίζονται.
Η απόφαση για την έξοδο	Οι πολιορκημένοι είναι έτοιμοι να ανοίξουν δρόμο με τα σπαθιά τους, ανάμεσα στο εχθρικό στρατόπεδο, καταπλημμυρισμένο από ανελέητα σύνεργα πολέμου. Έχουν σκοπό να μείνουν ελεύθεροι, έτσι κι αλλιώς, είτε σμίγοντας με άλλους Έλληνες είτε χάνοντας τη ζωή τους.	Τότε πήραν την απόφαση να επιχειρήσουν έξοδο, περνώντας μέσα από τα εχθρικά στρατεύματα. Χωρίστηκαν σε τρία σώματα.. Ειδοποιήθηκαν και οι άλλοι Έλληνες. Οι άρρωστοι, οι γέροι και οι βαριά πληγωμένοι θα έμεναν.	Ήταν αποφασισμένοι για όλα. Δεν μπορούσε να συνεχιστεί άλλο αυτή η κατάσταση. Η έξοδος έπρεπε να πραγματοποιηθεί. Βοήθεια δεν υπήρχε από πουθενά. Σύνθημά τους: «Ελευθερία ή Θάνατος».
Σκηνές από την έξοδο	Μια γυναίκα, πετσί και κόκαλο από την πείνα, περνά ανάμεσα από τα τουρκικά τουφέκια και σπαθιά, δηλαδή ανάμεσα από τους αρματομένους Τούρκους.	Χωρίστηκαν σε τρία μέρη. Ο εχθρός αγρυπνούσε. Ακούστηκαν φωνές. Σύγχυση και πανικός. Τα γυναικόπαιδα οπισθοχώρησαν προς την πόλη. Ο Χρίστος Καψάλης έβαλε φωτιά στην μπαρουταποθήκη και τινάχτηκαν όλοι στον αέρα. Στους δρόμους, στα σπίτια και στους προμαχώνες μάταιος ο αγώνας. Οι Τούρκοι κατέλαβαν το Μεσολόγγι και το μετέβαλαν σε ερείπια.	Το Μεσολόγγι έπεσε ένδοξα. Προτίμησαν να πολεμήσουν και να πεθάνουν ή να ελευθερωθούν, παρά να προσκυνήσουν.

Ως ομάδα, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώσατε, δικαιολογήστε το γεγονός ότι το Μεσολόγγι χαρακτηρίζεται ως το σύμβολο του Αγώνα.

(Α) Το Μεσολόγγι έγινε το σύμβολο του Αγώνα, γιατί πολέμησαν ελληνικά. Τήρησαν στο ακέραιο τη φράση «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ». Επίσης, η μάχη στο Μεσολόγγι ήταν η ελληνική επανάσταση σε μικρογραφία. Όπως όλοι οι Έλληνες που ήταν σκλαβωμένοι πεινούσαν, έτσι και οι Μεσολογγίτες.

Όταν ξεκίνησε η επανάσταση, οι Έλληνες ήταν λίγοι και ο εχθρός πολυάριθμος. Το ίδιο και οι Μεσολογγίτες ήταν μια χούφτα άνθρωποι ενώ ο εχθρός πολυάριθμος. Όμως αγωνίστηκαν για την ελευθερία τους, χωρίς να σκέφτονται θυσίες. Επίσης, δυνάμωσαν την πίστη και την ελπίδα των άλλων Ελλήνων για ελευθερία.

(Β) Οι Έλληνες ήταν λίγοι και ο εχθρός πολυάριθμος, σε έμπυχο και άπυχο υλικό. Τους πολιορκούσαν και έπεσε μεγάλη πείνα και αρρώστιες. Τότε αποφάσισαν για τη μεγάλη έξοδο. Δυστυχώς, όμως, προδόθηκαν.

Όλα τα πιο πάνω μας δείχνουν πως οι Έλληνες ξέρουν να αγωνίζονται για την ελευθερία τους, δίνοντας ακόμη και τη ζωή τους. Δεν προσκύνησαν τον εχθρό και έδειξαν τι σημαίνει να είσαι Έλληνας. Έδωσαν δύναμη και στους άλλους Έλληνες και τους δίδαξαν πως πρέπει να αγωνιστούν μέχρι να ελευθερωθούν από τους Τούρκους. Παρόλο που πολλοί πέθαναν, έδωσαν ακόμη ένα μάθημα στον εχθρό. Γι' αυτό το Μεσολόγγι χαρακτηρίζεται το σύμβολο του Αγώνα.

Φύλλο εργασίας (3)

Ο ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

(Βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Μέρος Γ', σσ. 122-124, Τάξη Ε')

ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΝΟΜΑ: .....

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο του βιβλίου σας και αριθμήσετε τις παραγράφους, να συνεργαστείτε με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας σας για να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις.

1. Πώς βρέθηκε ο ήρωας στο Ναβαρίνο, ποιες ήταν οι περιπέτειες της τρεχαντήρας και ποια η κατάληξή της; (Βρέστε χαρακτηριστικές φράσεις από το κείμενο)

.....
.....
.....

2. Πώς αντέδρασε ο Καπετάν Καλούμας σαν βρέθηκε αντιμέτωπος με τον τούρκο στόλο και πώς εσείς κρίνετε την απόφασή του; (Συμφωνείτε, ναι ή όχι και γιατί;)

.....
.....

3. Ποιο γεγονός ήταν τραγικό στην ιστορία και ποιο γεγονός ήταν κωμικό; Πώς θα μπορούσαμε με μια λέξη να χαρακτηρίσουμε το περιστατικό;

.....
.....
.....

Το περιστατικό ήταν

4. Ο Καπετάν Καλούμας χρησιμοποιεί στην περιγραφή του τη γλώσσα του λαού. Μπορείτε να εντοπίσετε στο κείμενο και να υπογραμμίσετε φράσεις που δικαιολογούν το πιο πάνω; Τι επιτυγχάνει με αυτό ο συγγραφέας;

.....
.....

.....
.....
.....

5. Να γράψετε τη σημασία των πιο κάτω:

ναυαρχίδα: .....

φλόμωσε: .....

απάνεμο: .....

έβαλε πλώρη: .....

Εργαστείτε στην ομάδα σας σε ΜΙΑ από τις παρακάτω εργασίες:

1. Αφού ξαναδιαβάσετε το κείμενο να συνεργαστείτε για να εντοπίσετε τα κυριότερα σημεία κάθε παραγράφου και με βάση αυτά να γράψετε την περίληψη του κειμένου.

2. Να μελετήσετε το κείμενο για τη ναυμαχία στο Ναυαρίνο (Βιβλίο Ιστορίας, Στ' τάξη, σ. 157) και να επισημάνετε τα σημαντικότερα γεγονότα γύρω από τη μάχη. Μπορείτε ακόμα να μελετήσετε τα γεγονότα και από το εκπαιδευτικό λογισμικό «Ιστορία της Νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας», που υπάρχει στο σχολείο σας.

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώσατε να γράψετε ένα δικό σας κείμενο για να δικαιολογήσετε γιατί κατά τη γνώμη σας η ναυμαχία θεωρήθηκε εξαιρετικά αποτελεσματική για τον Αγώνα.

Ανακοινώστε την εργασία σας σε όλη την τάξη.

.....
.....
.....
.....

Φύλλο εργασίας (4)

Ευαγόρας Παλληκαρίδης

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Να διαβάσετε το κείμενο «Ευαγόρας Παλληκαρίδης» και να δώσετε σύντομες απαντήσεις στα πιο κάτω ερωτήματα. Ακολουθώς να ανακοινώσετε τις απαντήσεις σας σε όλη την τάξη: (ατομικό – ομαδικό επίπεδο)

- Πού ήταν οι γονείς του Ευαγόρα Παλληκαρίδη όταν τον απαγχόνιζαν οι Άγγλοι;

.....
.....

- Ποιοι στίχοι λένε ότι το μυαλό των συμμαθητών του δεν είχε πάει στο κακό;

.....
.....

- Από πού διαπιστώνουμε ότι μετά το θάνατο του Ευαγόρα η ζωή δε σταμάτησε;

.....
.....

- Γιατί άραγε ο συμμαθητής του πηγαίνει στο σχολείο συλλογισμένος και η πέμπτη τάξη μπαίνει αμίλητη;

.....
.....

- Τι έκανε ο δάσκαλος όταν μπήκε στην τάξη; Ποιοι στίχοι το λένε;

.....
.....

- Γιατί ο ποιητής λέει ότι το αδειανό θρανίο του Ευαγόρα είναι παντοτινά γεμάτο;

.....
.....

2. Ως ομάδα, να μελετήσετε το υλικό που έχετε στη διάθεσή σας, που αναφέρεται στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα του 1955-59, και να προσπαθήσετε να επισημάνετε πληροφορίες που σχετίζονται με τα πιο κάτω θέματα. Στη συνέχεια να ανακοινώσετε για ένα από αυτά σε όλη την τάξη: (ομαδικό επίπεδο)

- Η δράση των μαθητών:

.....
.....

- Τα Φυλακισμένα Μνήματα:

.....
.....

.....
.....
.....

- Τα Στρατόπεδα Συγκέντρωσης:

.....
.....
.....

- Η μάχη στον Αχυρώνα του Λιοπετρίου:

.....
.....
.....

- Η θυσία του Γρηγόρη Αυξεντίου:

.....
.....
.....

- Η θυσία του Κυριάκου Μάτση:

.....
.....
.....

3. Γράψετε ένα δικό σας γράμμα στο Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε. και προσπαθήστε να τον ευαισθητοποιήσετε ώστε να βοηθήσει να απελευθερωθεί η πατρίδα μας από τον Τούρκο εισβολέα, το συντομότερο δυνατό. Προσπαθήστε να είστε όσο γίνεται πιο σύντομοι και περιεκτικοί: (ατομικό επίπεδο)

.....
.....
.....
.....
.....

4. Γράψετε ένα δικό σας ποίημα για την Κύπρο (ατομικό επίπεδο).

Όνοματεπώνυμο μαθητή: .....

- Μέλη ομάδας:
1. ....
  2. ....
  3. ....

Φύλλο εργασίας (5)

«ΕΝΑΣ ΗΡΩΙΚΟΣ ΚΥΠΡΙΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ»

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΜΟΝΤΗ

(Ανθολόγιο, Μέρος Γ', σ. 207-210, ΟΕΔΒ, Τάξη Ε')

ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΝΟΜΑ: .....

ΟΜΑΔΑ: .....

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο του βιβλίου σας, να συνεργαστείτε με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας σας και να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις.

1. Να γράψετε με λίγα λόγια την υπόθεση του κειμένου που διαβάσαμε. (χώρος, χρόνος, πρόσωπα, συναισθήματα, πλοκή)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Να προσπαθήσετε να χωρίσετε το κείμενο σε ενότητες ή σκηνές και να δώσετε ένα τίτλο για την κάθε μια.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Να περιγράψετε τα συναισθήματα των προσώπων καθώς περίμεναν το Νίκο και τον τρόπο που αντιδρούσε ο καθένας (βρέστε και υπογραμμίστε χαρακτηριστικές φράσεις από το κείμενο):

ΠΡΟΣΩΠΟ	ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

4. Με ποιο τρόπο, κατά τη γνώμη σας, κατορθώνει ο συγγραφέας να μας μεταφέρει τη συναισθηματική φόρτιση που διακατέχει τα πρόσωπα του κειμένου;

.....
.....
.....
.....

5. Το κείμενο είναι ένα διήγημα. Μπορείτε να εντοπίσετε μερικά βασικά χαρακτηριστικά αυτού του λογοτεχνικού είδους, όπως φαίνονται μέσα στο κείμενο;

•	•
•	•
•	•

6. ΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΔΩΣΕΤΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΣΑΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ:

Τι να απόγινε τελικά ο Νίκος;

ΟΝΟΜΑ: ..... ΤΑΞΗ:.....

4.5 Αποτελέσματα Αξιολόγησης

Στα πλαίσια της εργασίας αυτής παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθητών που έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ». Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία έχουν τεθεί στα πλαίσια της ακολουθούμενης μεθοδολογίας.

4.5.1 Γενικά περιγραφικά στοιχεία

Σχολεία: Τα δημοτικά σχολεία τα οποία συμμετείχαν στο πιλοτικό πρόγραμμα είναι το Ελένειο Δημοτικό Σχολείο Λευκωσίας και το ΙΘ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού (Αγίας Φύλας). Και τα δύο σχολεία είναι εξοπλισμένα με εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Μαθητές: Συμμετείχαν 50 μαθητές της πέμπτης και έκτης τάξης των δύο δημοτικών σχολείων, 23 αγόρια και 27 κορίτσια (Παράρτημα 18).

Δάσκαλοι: Συμμετείχαν 2 δάσκαλοι, ένας σε κάθε τάξη.

Τεχνολογικός εξοπλισμός: Ανά σχολική μονάδα ο εξοπλισμός αποτελείται από 3 ISDN γραμμές, 1 γραμμή διαδικτύου, 1 τηλεόραση 28΄, 1 κάμερα τηλεδιάσκεψης, 1 βίντεο, 1 ηλεκτρονικό υπολογιστή και 1 τηλεφωνική συσκευή.

Τεχνική υποστήριξη: Παρέχεται από τεχνικούς με τους οποίους έχει κλείσει συμβόλαιο συνεργασίας η Τράπεζα Κύπρου.

4.5.2 Αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα

Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών (80%) δήλωσε ότι γνωρίζει αρκετά καλά να χρησιμοποιεί τον Η/Υ. Σχεδόν όλοι μαθητές μπορούν να κάνουν χρήση του διαδικτύου, ενώ οι περισσότεροι δήλωσαν μέτριοι χρήστες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το 70% των μαθητών έχει Η/Υ στο σπίτι του και τον χρησιμοποιεί αρκετές φορές τη βδομάδα.

Το σύνολο των μαθητών δήλωσε ότι έχει συμμετάσχει σε διαδικασία τηλεδιάσκεψης, αλλά κανένας μαθητής δεν έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

4.5.3. Αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων των δασκάλων που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα

Οι κ.κ. Κώστας Χαμπαούρης και Αγάθη Ελευθερίου διαθέτουν σημαντικότερες γνώσεις μεταπτυχιακού επιπέδου και δεξιότητες πληροφορικής στην εκπαίδευση. Διαθέτουν σημαντική προϋπηρεσία διδασκαλίας σε δημοτικά σχολεία, ενώ έχουν διοργανώσει τηλεδιασκέψεις στα σχολεία τους με το πρόγραμμα «ΟΙΚΑΔΕ».

4.5.4 Αξιολόγηση τεχνολογικού εξοπλισμού

Η ποιότητα της εικόνας είναι αρκετά καλή. Το σύστημα εστίασης της κάμερας γίνεται με τηλεχειριστήριο από τον ίδιο το δάσκαλο σε κάθε τάξη. Ο ήχος, τόσο ο εισερχόμενος όσο και ο εξερχόμενος, δεν έχει καθόλου καλή απόδοση.

4.5.5 Καταγραφή προσδοκιών μαθητών πριν την έναρξη του προγράμματος

(ΑΡΧΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - EXANTE EVALUATION)

Ερωτήσεις	M.O
Είναι θετικό το γεγονός ότι θα μπορώ να επικοινωνώ με το δάσκαλό μου μέσω μιας οθόνης	3,4
Είναι θετικό το γεγονός ότι μπορώ και επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης	4,1
Θα ήθελα να παρακολουθώ τα μαθήματα των δασκάλων μου μέσα από την οθόνη ενός Η/Υ	2,2
Θα ήθελα να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου μέσα από την οθόνη ενός Η/Υ	4,1
Θα προτιμούσα να παρακολουθούσα τα μαθήματα μέσω μιας οθόνης, από το σπίτι μου, χωρίς να χρειάζεται να έρχομαι στο σχολείο	1,6
Το παιχνίδι στο σχολείο και οι σχέσεις με τα άλλα παιδιά είναι πολύ σημαντική υπόθεση για εμένα	4,5
Οι καλύτεροι μου φίλοι είναι από το σχολείο	4,8
Το να μιλά με το δάσκαλο μου στην τάξη είναι για μένα ακριβώς το ίδιο με το να μιλά μέσω της οθόνης του Η/Υ	1,3

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1).

4.5.6 Αξιολόγηση της διδακτικής μεθοδολογίας από την πλευρά των μαθητών
ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ONGOING EVALUATION 1,2,3,4,5)

	TL1	TL2	VC1	VC2	TC
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας ήταν εύκολος να τον παρακολουθήσω	4,0	4,5	3,9	4,3	4,1
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας είναι πολύ ευχάριστος	4,4	3,9	4,0	4,2	4,2
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας μου αρέσει περισσότερο από τον παραδοσιακό τρόπο	2,8	2,7	3,1	3,2	3,5
Με το νέο τρόπο μαθαίνω ευκολότερα αυτά που μας λέει ο δάσκαλος	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0
Με το νέο τρόπο προσέχω περισσότερο στο μάθημα και δε διασπάται η προσοχή μου	3,2	3,6	3,4	3,4	3,6
Θα ήθελα περισσότερα μαθήματα να γίνονται στο σχολείο μου με το νέο τρόπο διδασκαλίας	3,5	3,5	3,8	3,8	4,1
Θα ήθελα όλα τα μαθήματα στο σχολείο μου να γίνονται με το νέο τρόπο διδασκαλίας	2,4	2,0	2,4	2,3	2,8

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1)

TL1: Τηλεδιδασκαλία – Πρώτο Στάδιο, TL2: Τηλεδιδασκαλία – Δεύτερο Στάδιο,

VC1: Εικονική Τάξη – Πρώτο Στάδιο, VC2: Εικονική Τάξη – Δεύτερο Στάδιο,

TC: Τηλεσυνεργασία

4.5.7 Αξιολόγηση κοινωνικής επίπτωσης από την πλευρά των μαθητών (ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ONGOING EVALUATION 1,2,3,4,5)

	TL1	TL2	VC1	VC2	TC
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας με έφερε ακόμα πιο κοντά στο δάσκαλό μου	3,0	2,7	2,5	2,8	3,0
Αισθάνομαι το δάσκαλο της άλλης τάξης που βλέπω στην οθόνη της τηλεόρασης σαν τον δικό μου δάσκαλο	2,8	2,7	3,1	3,7	3,3
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας με έφερε ακόμα πιο κοντά στους συμμαθητές της τάξης μου	2,9	2,8	2,7	2,8	3,5
Ο νέος τρόπος διδασκαλίας μου έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσω τα παιδιά της άλλης τάξης	4,5	4,4	4,5	4,5	4,1
Αισθάνομαι τα παιδιά της τάξης που βλέπω στην οθόνη όπως τους συμμαθητές της τάξης μου	2,8	2,9	3,0	3,2	3,5
Με κάποια με τα παιδιά της άλλης τάξης θέλω να γίνω φίλος	4,1	4,0	4,1	4,1	4,3
Επιθυμώ να γνωρίσω από κοντά τα παιδιά και το δάσκαλο της άλλης τάξης που βλέπω στην οθόνη	4,3	4,1	4,2	4,1	4,3
Προτιμώ όλα τα μαθήματα να γίνονται όπως μέχρι σήμερα στην τάξη μου μόνο με το δάσκαλό μου	3,7	3,4	3,4	3,0	2,7
Προτιμώ όλα τα μαθήματα να γίνονται με τη νέα μέθοδο διδασκαλίας	2,4	2,6	3,2	3,4	4,2
Προτιμώ τα μαθήματα να συνδυάζουν τόσο το νέο όσο και τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας	4,3	4,2	4,4	4,5	4,7
Θα προτιμούσα να παρακολουθήσω το μάθημα στο σπίτι και να μην έρχομαι σχολείο	1,8	1,6	1,5	1,6	1,6

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1)

TL1: Τηλεδιδασκαλία – Πρώτο Στάδιο, TL2: Τηλεδιδασκαλία – Δεύτερο Στάδιο,

VC1: Εικονική Τάξη – Πρώτο Στάδιο, VC2: Εικονική Τάξη – Δεύτερο Στάδιο,

TC: Τηλεσυνεργασία

4.5.8 Τελικές εντυπώσεις των μαθητών (ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - EXPOST EVALUATION)

Ερωτήσεις	Μ.Ο
Είναι θετικό το γεγονός ότι θα μπορώ να επικοινωνώ με το δάσκαλό μου μέσω μιας οθόνης	3,8
Είναι θετικό το γεγονός ότι μπορώ και επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης	4,4
Θα ήθελα να παρακολουθώ τα μαθήματα των δασκάλων μου μέσα από την οθόνη ενός Η/Υ	2,5
Θα ήθελα να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου μέσα από την οθόνη ενός Η/Υ	4,4
Θα προτιμούσα να παρακολουθούσα τα μαθήματα μέσω μιας οθόνης, από το σπίτι μου, χωρίς να χρειάζεται να έρχομαι στο σχολείο	1,8
Το παιχνίδι στο σχολείο και οι σχέσεις με τα άλλα παιδιά είναι πολύ σημαντική υπόθεση για εμένα	4,3
Οι καλύτεροι μου φίλοι είναι από το σχολείο	4,3
Το να μιλάω με τον δάσκαλο μου στην τάξη είναι για μένα ακριβώς το ίδιο με το να μιλάω μέσω της οθόνης του Η/Υ	1,5

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1)

4.5.9 Σύγκριση αρχικής (EXANTE) και τελικής (EXPOST) αξιολόγησης – Προσδοκίες και τελικές εντυπώσεις

Ερωτήσεις	Αρχική	Τελική
Είναι θετικό το γεγονός ότι θα μπορώ να επικοινωνώ με το δάσκαλο μου μέσω μιας οθόνης	3,4	3,8
Είναι θετικό το γεγονός ότι μπορώ και επικοινωνώ με τους συμμαθητές μου μέσω μιας οθόνης	4,1	4,4
Θα ήθελα να παρακολουθώ τα μαθήματα των δασκάλων μου μέσα από την οθόνη ενός Η/Υ	2,2	2,5
Θα ήθελα να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου μέσα από την οθόνη ενός Η/Υ	4,1	4,4
Θα προτιμούσα να παρακολουθούσα τα μαθήματα μέσω μιας οθόνης, από το σπίτι μου, χωρίς να χρειάζεται να έρχομαι στο σχολείο	1,6	1,8
Το παιχνίδι στο σχολείο και οι σχέσεις με τα άλλα παιδιά είναι πολύ σημαντική υπόθεση για εμένα	4,5	4,3
Οι καλύτεροι μου φίλοι είναι από το σχολείο	4,8	4,3
Το να μιλώ με το δάσκαλό μου στην τάξη είναι για μένα ακριβώς το ίδιο με το να μιλώ μέσω της οθόνης του Η/Υ	1,3	1,5

Συμφωνώ απόλυτα (5), Συμφωνώ (4), Δεν έχω άποψη (3), Διαφωνώ(2), Διαφωνώ απόλυτα (1)

4.6 Συντελεστές

Οδυσσέας 2001: Πρόγραμμα Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, Πιλοτική Φάση

Επιτροπή Σχεδιασμού και Υλοποίησης	Π. Αναστασιάδης: Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου – Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Πληροφορικής Α. Ελευθερίου: Δασκάλα Ελένιου Δημοτικού Σχολείου Λευκωσίας Κ. Χαμπιαούρης: Δάσκαλος ΙΘ΄ Δημοτικού Σχολείου Λεμεσού, Αγίας Φύλας
Επιτροπή Παρακολούθησης	Γρ. Χόπλαρς: Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Α. Κάκας: Πρόεδρος Τμήματος Πληροφορικής Πανεπιστημίου Κύπρου Αικ. Κυπριανού: Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης Α. Κουρτέλλας: Πρώτος Λειτουργός Εκπαίδευσης Α. Βλάμης: Επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης Ρ. Κωφού: Διευθύντρια Ελένιου Δημοτικού Σχολείου Λευκωσίας Φ. Μουαΐμη: Διευθύντρια ΙΘ΄ Δημοτικού Σχολείου Λεμεσού, Αγίας Φύλας Δ. Προδρόμου: Υπεύθυνη Τμήματος Προβολής και Δημοσίων Σχέσεων Τράπεζας Κύπρου Μ. Σαμουήλ: Λειτουργός Τμήματος Προβολής και Δημοσίων Σχέσεων Τράπεζας Κύπρου
Ομάδα Υποστήριξης	Ιωάννα Παναγιώτου, Μαρία Πλαστήρα, Καλλονά Ελένη, Πιτσιλίδου Χριστίνα, Δημητρίου Δήμητρα, Ελένη Αναστασίου Φοιτήτριες Τμήματος Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστημίου Κύπρου